

Nr 254.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tjänstårsberäkning i vissa fall för pension enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare; given Stockholms slott den 5 mars 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Departementschefen, statsrådet Wigforss, anför:

I 1 § 1 mom. tjänstepensionsreglementet för arbetare den 30 juni 1934 (nr 443) stadgas, att reglementet äger tillämpning å sådana arbetare i statens tjänst, vilka fylla ett fortlöpande om ock endast för viss del av året förefintligt behov av arbetskraft och för vilka fastställts en arbetstid av normal omfattning. Enligt 1 § 2 mom. samma reglemente gäller såsom förutsätt-

ning för reglementets tillämplighet, att arbetaren nått en levnadsålder av minst 21 år samt att hans anställning antingen fortgått 21 månader i följd eller för vart och ett av tre på varandra följande kalenderår omfattat minst 7 månader eller ock under fem på varandra följande kalenderår omfattat tillhoppa minst 30 månader. Rörande tjänstårsberäkning stadgas i 2 § 2 mom. av nämnda reglemente, att såsom tjänstår skall tillgodoräknas a) tid, under vilken arbetare, innan reglementet blivit tillämpligt å honom, erlagt avgift för tjänstepensionering till av staten upprättad eller understödd pensionsanstalt, pensionsfond eller pensionskassa, b) två tredjedelar av den tid, under vilken arbetare eljest, med eller utan pensionsrätt, innehaft statsanställning av beskaffenhet och under förutsättning som i 1 § reglementet sägs, samt c) i den mån så prövas skäligt, två tredjedelar av den tid, under vilken arbetare, innan reglementet blev tillämpligt å honom, under de i 1 § 2 mom. angivna förutsättningarna i statens tjänst förrättat arbete, som icke varit av fortlöpande natur eller innehaft fast anställning vid armén, marinen eller flygvapnet.

I punkterna 2 och 3 av övergångsbestämmelserna till reglementet hava vidare meddelats vissa särskilda föreskrifter angående tjänstårsberäkning för anställningstid före reglementets ikraftträdande.

Ändring av arbetarpensionsreglementets bestämmelser om tjänstårsberäkning har vid ett par tillfällen ifrågasatts. Vid 1936 års riksdag väcktes sålunda motionsvis förslag om visst tillägg till övergångsbestämmelserna, närmast åsyftande att för arbetare, som vunnit anställning före reglementets ikraftträdande, åstadkomma ökad tillgodoräkningsmöjlighet. Förslaget avstyrktes av bankoutskottet (utlåtande nr 40) och vann ej riksdagens bifall. Hos Kungl. Maj:t hava sedermera vissa personalsammanslutningar gjort framställning om ändring av reglementets bestämmelser rörande tjänstårsberäkning i syfte att generellt eller övergångsvis möjliggöra tillgodoräkning i vidgad omfattning av anställningstid, som icke fallit under reglementets tillämplighet. I framställningen har påpekats, bland annat, att reglementets avfattning i förevarande delar föranlett tveksamhet samt skiljaktig tolkning av olika tillämpande myndigheter.

Över sistnämnda framställning har statskontoret, efter hörande av de olika myndigheter som hava att besluta om pension enligt arbetarpensionsreglementet, avgivit utlåtande den 3 mars 1937. I utlåtandet har statskontoret på anförda skäl framlagt förslag till vissa ändringar i reglementets 1 och 2 §§.

Vad i ärendet förekommit har bibragt mig den uppfattningen, att vissa ändringar beträffande de nuvarande förutsättningarna för arbetarpensionsreglementets tillämplighet samt i reglerna för tjänstårsberäkning äro motiveerade. Vad statskontoret härutinnan föreslagit synes beaktansvärt, men det kan ifrågasättas, om ej längre gående ändringar äro påkallade. Med hänsyn till önskvärdheten av en närmare prövning av hithörande frågor, därvid jämväl avfattningen av reglementets övergångsbestämmelser i fråga om tjänstårsberäkningen bör beaktas, är jag icke beredd att nu förorda för-

fattningsändringar i överensstämmelse med statskontorets förslag. Det är min avsikt att föranstalta om ytterligare utredning i ärendet inom sådan tid, att författningsförslag kan föreläggas nästkommande års riksdag. Olägenheterna av ett sådant uppskov med frågans avgörande torde, i den mån så befinnes påkallat, kunna kompenseras genom retroaktiv tillämpning av de jämkningar i reglerna för tjänstårsberäkning, som må bli beslutade.

I ett avseende synes emellertid frågan om tjänstårsberäkning enligt arbetarpensionsreglementet redan nu böra underställas riksdagens prövning. Utredningen i ärendet har visat, att de i 2 § 2 mom. b) och c) förekommande hänvisningarna till de förutsättningar, som angivas i 1 § respektive 1 § 2 mom., föranlett vissa av de beslutande myndigheterna att vid tjänstårsberäkning enligt 2 § 2 mom. b) frånräkna de anställningsperioder, vilka enligt 1 § 2 mom. fordras för reglementets tillämplighet, jämväl i fall då dylikt frånräknande redan ägt rum vid tjänstårsberäkning enligt 2 § 2 mom. c). Då ett dylikt dubbelt avdrag för anställningstid, vars förflytande enligt reglementet uppställts såsom kriterium på att anställningen är av varaktig natur, icke synes vara skäligt eller med bestämmelserna åsyftat, lärer ett förtydligande på denna punkt vara påkallat för omedelbar tillämpning.

Vad angår formen för ett dylikt förtydligande, skulle givetvis vidtagande av erforderliga ändringar i pensionsreglementet ligga närmast till hands. Med statskontorets förslag har ock åsyftats bland annat ett tillrättaläggande av tillämpningen i förevarande avseende. Enär emellertid en fortsatt utredning av frågan om reglementets tillämplighet och reglerna för tjänstårsberäkningen, såsom nyss antytts, kan leda till ändringar i 1 och 2 §§ i vidare mån än som erfordras för det avsedda förtydligandet eller eljest förutsatts i statskontorets förslag, synes likväl till undvikande av upprepade reglementsändringar en annan form böra provisoriskt väljas. Jag vill förorda, att av riksdagen utverkas ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda särskilda bestämmelser, vilka förhindra avdrag av anställningstid mer än en gång. Bestämmelserna torde i huvudsak kunna givas den innebörd, att, därest stadgade förutsättningar för tillämpning av 2 § 2 mom. c) föreligga, tillgodoräknandet enligt detta författningsrum må avse även de i 1 § 2 mom. åsyftade tidsperioderna. Bestämmelserna böra tillämpas jämväl i fråga om arbetare, som före desammas ikraftträdande avgått med pension enligt reglementet.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad här förordats, utfärda bestämmelser rörande tjänstårsberäkning för pension enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet

Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Ragnar Sundén.